

מרץ 23

יחידת הוראה לכיתות ט'

בנושא

מעמד האישה בראי ההיסטוריה המודרנית

מפתחת היחידה

נורית לניר כרמלי, תיכון שש שנתי הנדסאים, הרצליה

מידע כללי

מפתחת היחידה: נורית לניר כרמלי

תאריך פיתוח היחידה: מרץ 2023

מפתחת היחידה: נורית לניר כרמלי

תחום הדעת: היסטוריה, אזרחות

שכבת גיל: כיתות ט'

זמן מוערך ללמידה: 10 שעות

מושגים מרכזיים: עקרון החופש והשוויון בין בני האדם, מקצועות גבריים, מקצועות נשיים, תעמולה, הזכות לבחור ולהיבחר, מחאה ומחאת נשים, סופרג'יסטיות

סביבת הלמידה: כיתה, מעבדת מחשבים, מוקדי מחאות ברחבי העיר

שיקולי הדעת בבחירת הנושא

רציונל למורה ורצף הלמידה:

נושא מעמד האישה הוא חלק מהתוכנית השנתית הכוללת של בית הספר:

- ✓ שבוע נערה ישראלית של עמותת "שוות"
- ✓ הרצאה של השיאנית בקפיצה לגובה - דניאל פרנקל
- ✓ פעילות של קבוצת תלמידות משכבה ט' בבית הספר המובילה מסע הסברה על חשיבות לימודי מדע וטכנולוגיה בקרב בנות נוער
- ✓ אירוע השיא - הרצאה של ד"ר שרון גבע - חוקרת ומרצה להיסטוריה ומגדר

מטרות כלליות ליחידה:

- ✓ התלמידים ילמדו על המורכבות של סוגיות הקשורות במעמד האישה והשוויון המגדרי
- ✓ התלמידים ילמדו על מעמד האישה, מחאות וזכויות נשים מעידן הנאורות ועד ימינו
- ✓ התלמידים ילמדו ששינויים ותמורות משמעותיים אינם תלויים רק במוסר של החברה ובערכיה, אלא באילוצים ובאירועים שונים המשפיעים על חיינו
- ✓ התלמידים יתרגלו מיומנויות דיסציפלינריות: חקר אירוע, ניתוח קטעי מקור, ציר זמן, חמשת המ"מים
- ✓ התלמידים יתרגלו מיומנויות לומד עדכניות של תהליכי חקר, שאילת שאלות, השערות, חשיבה ביקורתית, עבודת צוות, עמידה מול קהל, התבוננות רפלקטיבית
- ✓ התלמידים יפתחו תוצרים במרחבים דיגיטליים עדכניים

כיצד באים לידי ביטוי עקרונות each ביחידת ההוראה?

● חינוך לערכים – e education & values

עקרון הערכים יבוא לידי ביטוי בתהליכי ההוראה למידה של היחידה בכך שהתלמידים ילמדו על ערך השוויון, חופש הביטוי והמחאה ויחקרו אותם. הסקירה ההיסטורית והחקר יתמקדו במחאות למען זכויות הנשים ובזכות הנשים לבחור; היחידה תעודד פיתוח דעה עצמאית וחשיבה ערכית וביקורתית באמצעות חקר סוגיות על מעמד נשים, אירועים היסטוריים של מחאות נשים ותצפית על מחאות אקטואליות.

● אקדמיה a - academy

במהלך היחידה התלמידים ילמדו על אירועים ותהליכים היסטוריים שונים הקשורים במעמד האישה בעולם המערבי ויחקרו אותם; הם ישערו השערות לגבי הגורמים שהניעו תהליכים אלה בעזרת מקורות חזותיים וכתובים; במהלך היחידה יבחן המושג "המשכיות היסטורית" והתלמידים יעקבו אחר השתלבותן של נשים ושינוי מעמדן בחברה על גבי ציר הזמן מעידן הנאורות ועד ימינו. הסקירה ההיסטורית והחקר יתמקדו במחאות למען זכויות הנשים ובזכות הנשים לבחור; התלמידים יחקרו אירועי מחאה הקשורים למעמד האישה שהתקיימו בעבר ובהווה בישראל.

המיומנויות האקדמיות שישולבו בתהליכי ההוראה למידה של היחידה הן: תהליכי חקר, איתור נתונים וניתוחם, שאילת שאלות, השערת השערות ואימותן.

המיומנויות האקדמיות בלימוד היסטוריה שהיחידה תקדם הן:

- סקירה היסטורית באמצעות ציר זמן
- ניתוח מקורות חזותיים וכתובים - ראשוניים ומשניים
- חקר אירוע היסטורי באמצעות ניתוח הגורמים, המהלכים, התוצאות וההשלכות
- חקר אירוע באמצעות חמשת המ"מים - מה, מי, מתי, מקום, מדוע

● קהילה - c community

עיקרון הקהילה יבוא לידי ביטוי ביחידה הן באופני הלימוד והן בתכנים:

- תהליכי הלמידה יעודדו עבודת חקר בצוותים ושיתופי פעולה בין התלמידים
- תכני היחידה על מעמד האישה מעוררים מודעות ואחריות לשוויון בין המינים בקהילה
- בסיום הלמידה יצפו או ישתתפו התלמידים במחאות המתקיימות בימים אלו (2023) בסביבתם מגוריהם, יזהו ויחקרו את הפעולות ואת הטקסטים הנאמרים במחאה הקשורים בשוויון בין המינים

● חדשנות ויזמות - h high tech

החוויה הלימודית ביחידה מעוררת עניין וסקרנות ומפתחת חשיבה ביקורתית. תהליכי ההוראה למידה יעודדו ויתרגלו מיומנויות הרלוונטיות לתקופתנו:

- הבעת דעה והצגתה
- התבוננות רפלקטיבית על החוויה הלימודית
- עמידה מול קהל
- איתור וחילוץ מידע ממקורות כתובים, חזותיים ודיגיטליים
- למידה עצמית לצד למידה בשותפות
- פיתוח תוצרים במרחבים דיגיטליים עדכניים
- תצפית על אירוע וניתוחה

משאבי למידה

ידע מוקדם של הלומד:

רעיונות הנאורות (למדו בכתה ח')

המאפיינים של מלחמת העולם הראשונה והיחידה על "נשים משתלבות במאמץ המלחמתי" (לומדים בכתה ט')

חומרי למידה וחומרי עזר:

- ספרי הלימוד של השנה ושל שנה שעברה (מסע אל העבר, קדמה ומהפכות, מאות 16 - 19, מסע את העבר, העולם המודרני במשבר 1870-1939. הוצאת כותר)
- [מצגת מלווה](#)
- צפייה ו/או השתתפות במחאה הציבורית

תוצרי למידה:

1. [סרטון על תהליך העבודה](#)
2. דוגמאות לתוצרים:
 - [מצגת](#)
 - תוצר - [סרטון](#) (חוק הפלות בארגנטינה)
 - תוצר - [סרטון](#) (שריפת החזיות באטלנטיק סיטי)
3. [מסמך \(טופס\) לכתיבת רפלקציה מסכמת](#)

תכנון שיעורים/מפגשי לימוד

- **שיעור 1:** מבוא והצגת נושאי היחידה
- **שיעור 2:** נשים משתלבות במאמץ המלחמתי - תעמולה ונשים במלחמה
- **שיעור 3:** המשך - נשים משתלבות במאמץ המלחמתי, תיווך הפרויקט "ציר הזמן"
- **שיעור 4:** פרויקט "ציר זמן" - הזכות לבחור, עבודה קבוצתית
- **שיעורים 5-6:** פרויקט "ציר זמן" - הזכות לבחור, הצגת תוצרים
- **שיעורים 7-8:** מחאות למען זכויות הנשים בהיסטוריה - חקר אירוע ויצירת סרטון בעקבותיו
- **שיעור 9:** מחאה בישראל 2023 - תצפית, שיתוף ודיון
- **שיעור 10:** סיכום יחידת ההוראה וכתביבת רפלקציה מסכמת

◀ תכנון מפגש לימוד 1

מבוא והצגת נושאי היחידה					
משך הזמן	עקרונות מודל each בשיעור	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	אקדמיה: תרגול וביסוס המשגות ומיומנויות בתחום הדעת, הבניית ידע באמצעות ידע קודם, איתור מידע	המשכיות היסטורית	המורה תציג בקצרה את פרויקט ציר זמן שילווה את היחידה	התלמידים יסקרו את הנושאים הרלוונטים שלמדו בשיעורים קודמים: רעיונות הנאורות, המהפכות (המדעית, האמריקאית והצרפתית)	פתיחה
15 דקות צפייה 15 דקות דיון כיתתי		מהפכות בתקופה המודרנית	חשוב לתחום את הנושא מבחינה גאוגרפית ותקופתית	התלמידים יצפו בקטע מהסדרה: " פלאשבק – נשים חזקות לאורך ההיסטוריה ": ויאתרו את רעיונות הנאורות	התלמידים ידונו בשאלה, לאור הידע שרכשו, האם עקרון החופש והשוויון בשנים שלאחר הופעת רעיונות הנאורות חל על כל בני האדם?
5 דקות		יש להדגיש מהי "המשכיות היסטורית" ואת הזמן הממושך בין הופעת רעיון מסוים ועד ליישומו			סיכום

תכנון מפגש לימוד 2

נשים משתלבות במאמץ המלחמתי - תעמולה ונשים במלחמה

משך הזמן	עקרונות מודל each בשיעור	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
5 דקות	אקדמיה: הבניית ידע באמצעות ידע קודם	השתלבות נשים במאמץ המלחמתי	יש להדגיש את החשיבות של שימוש בידע קודם שנרכש	התלמידים יסקרו את מאפייני מלחמת העולם הראשונה שלמדו בשיעורי היסטוריה קודמים ויתמקדו בהשתלבותן של נשים במאמץ המלחמתי	פתיחה
20 דקות - צפייה בתמונות וניתוח כרזה 20 דקות - מענה על שאלות וניסוח שאלות	אקדמיה: ניתוח מקור ראשוני - תמונות, כרזה; הסקת מסקנות; תרגול חשיבה מסדר גבוה באמצעות ניסוח שאלות מיומנויות: הסקת מסקנות, שאילת שאלות, איתור מידע ממקורות חזותיים	תעמולה מקצועות "גבריים" מקצועות "נשיים"	מצגת מלווה יש להציג את המקורות, ללוות את התלמידים בניסוחם ולהוביל את הדיון הכיתתי	התלמידים יתבוננו בתמונות המציגות נשים עובדות בעבודות שונות וידונו עליהן (שקופית מספר 7) התלמידים ינתחו כרזה מתקופת המלחמה וישערו מה המסר המועבר שלה ומה מטרתה (שקופית מספר 8) התלמידים ישיבו בזוגות על שאלות המתייחסות לקטע מתוך ספר הלימוד (מסע אל העבר, העולם המודרני במשבר, עמ' 60) המתאר את שילובן של נשים בעבודות "גבריות" התלמידים ינסחו שאלות שהתשובה עליהן מופיעה בקטע שקראו; ינסחו שאלות חשיבה שהתשובה עליהן אינה מופיעה בקטע (שקופיות 9-10)	תרגול, יישום והערכה

תכנון מפגש לימוד 3

המשך - נשים משתלבות במאמץ המלחמתי, תיווך פרויקט ציר הזמן					
משך הזמן	עקרונות מודל each בשיעור	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
15 דקות	אקדמיה: תרגול חשיבה מסדר גבוה באמצעות ניסוח שאלות ותשובות מיומנויות: הבעה בעל פה	תעמולה מקצועות "גבריים" מקצועות "נשיים"	יש להוביל שיח שיתופי ופורה בכיתה	התלמידים יציגו את תשובותיהם ואת השאלות שניסחו בשיעור הקודם וידונו בהם	פתיחה
5 דקות - סקירה 10 דקות - תיווך הפרויקט, חלוקה לקבוצות 30 דקות - עבודה קבוצתית	מיומנות: איתור מידע, עבודה בקבוצה, השערת השערות ובדיקת נכונותן, הסקת מסקנות	מתן זכות הצבעה לנשים ערך השוויון המשכיות היסטורית מצגת מלווה	יש להציג ציר הזמן בו מוצגות 8 חברות בהן ניתנה זכות הצבעה לנשים מסוף המאה ה-19 ועד ימינו יש לחלק את התלמידים לקבוצות עבודה ולהציג את ההנחיות לפרויקט (שקופיות 12-13) מומלץ לשריין מראש מעבדת מחשבים או מחשבים ניידים	התלמידים ילמדו על מתן זכות בחירה לנשים במדינות שונות בעולם התלמידים יעבדו בקבוצות עבודה על הפרויקט	תרגול, יישום והערכה

תכנון מפגש לימוד 4

פרויקט ציר הזמן - הזכות לבחור, עבודה קבוצתית

משך הזמן	עקרונות מודל each בשיעור	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
45 דקות	אקדמיה: תהליכי חקר חדשנות: יצירת מצגת במרחב שיתופי, תגובה למשוב מיומנויות: עבודה בקבוצות, יצירתיות	מתן זכות הצבעה לנשים ערך השוויון המשכיות היסטורית	יש לעקוב אחר העבודה בקבוצות יש למשב ולהגיב לכל עבודה שהועלתה לdrive המשותף העבודה תתבצע במעבדת המחשבים או במרחבים שונים	התלמידים יעבדו בקבוצות על הפרויקטים שלהם התלמידים יבחרו אם התוצר יהיה מצגת במסמך משותף ב-drive או ע"ג קאפות התלמידים יגיבו למשוב המורה על המצגת ויתאימו אותה	תרגול, יישום והערכה

תכנון מפגשי לימוד 5-6

פרויקט ציר הזמן - הזכות לבחור, הצגת תוצרים

משך הזמן	עקרונות מודל each בשיעור	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
5 דקות	חדשנות: העברת מידע בצורה מעניינת מבחינה חזותית ומילולית	מתן זכות הצבעה לנשים	חשוב להתייחס לתהליכי העבודה ולשלבים שעברו התלמידים במהלך הפרויקט		פתיחה
85 דקות	מיומנויות: עמידה מול קהל, משוב עמיתים, עמידה בזמנים	ערך השוויון המשכיות היסטורית	התלמידים יציגו את התוצרים שלהם (קאפות או מצגות) התלמידים יגיבו, ישאלו שאלות ויאירו על התוצרים של חבריהם לכיתה		תרגול, יישום והערכה
	מיומנויות רפלקטיביות		יש לסכם את השיעור תוך התייחסות למושגים שנלמדו ולהשערות שהועלו ע"י התלמידים	התלמידים יכתבו רפלקציות אישיות על תהליכי העבודה וישלחו למורה בקלאסרום: <ul style="list-style-type: none">מה היה הקושי בעבודה?מה נקודת החוזק שלי בעבודה בקבוצה?כיצד אני עובד בצוות?	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגשים לימוד 7-8

מחאות למען זכויות הנשים בהיסטוריה - חקר אירוע ויצירת סרטון בעקבותיו					
מלך ההוראה	תיאור הפעילות		מושגים	עקרונות מודל each בשיעור	משך הזמן
	הנחיות לתלמיד	המלצה למורה			
פתיחה	התלמידים ילמדו על תופעת המחאות למען חופש זכויות נשים התלמידים יכירו מאבקים מרכזיים לאורך ההיסטוריה ועד היום	המצגת המלווה (שקופית 15)	מחאה הפגנה חופש הבחירה	אקדמיה: סקירה והמשגות בתחום הדעת	10 דקות
תרגול, יישום והערכה	התלמידים יחקרו את האירוע שיגרילו בפתקית על פי חמשת המ"מים של האירוע: מי? מתי? מקום? מה? מדוע? התלמידים יכינו סרטון / טיקטוק / סטורי על אירוע המחאה שחקרו	יש לחלק את הכיתה לקבוצות של 3-4 תלמידים יש להכין מראש פתקים עם אירועי המחאה שאותם יחקרו התלמידים ולהגריל ביניהם	שביתה סופרג'יסטיות איסור הפלות והתרה מחאת החיג'לאב	אקדמיה: תרגול מיומנויות חקר וארגון בתחום הדעת חדשנות: חקר אירוע והצגתו במרחבים דיגיטליים עדכניים מיומנויות: עבודה קבוצתית	5 דקות - סקירת אירועי מחאה 5 דקות - חלוקה לקבוצות 5 דקות - הגרלת האירועים 60 דקות - חקירת האירוע לפי חמשת המ"מים ויצירת סרטון
רפלקציה וסיכום	התלמידים יכתבו רפלקציה על תהליך החקר ויצירת התוצר: ● מה החוזקות שלי בעבודה יצירתית ויצירת תוצר? ● מה הקשיים? איך אפשר לשפר את העבודה? ● האם אני בא לידי ביטוי בעבודת צוות?			מיומנויות רפלקטיביות	15 דקות

תכנון מפגש לימוד 9

מחאה בישראל 2023 - תצפית, שיתוף ודיון

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
	<p>אקדמיה: חקר ותצפית על אירועים אקטואליים, הבעת דעה, ניתוח טקסטים חזותיים ושמיעתיים</p> <p>קהילה: הסביבה והקהילה כחלק אינטגרלי מתהליך הלימוד, פיתוח מודעות למוקדי השפעה בקהילה</p>			<p>התלמידים יתחלקו לזוגות התלמידים יצפו באמצעי התקשורת השונים או שיגיעו לאירועי המחאה בעיר התלמידים יאתרו טקסטים ופעולות המתייחסים למעמדן של נשים במדינת ישראל</p> <p>התלמידים יזהו את המשותף והשונה בין הטקסטים והפעולות התלמידים יכתבו את מידת הזדהותם עם הטקסטים והפעולות, ינמקו את עמדותיהם וישתפו את המורה במסמך בקלאסרום</p>	פעולה מטרימה למפגש
5 דקות	אינטגרלי מתהליך הלימוד, פיתוח מודעות למוקדי השפעה בקהילה	מחאה, הפגנה בג"צ הפרדת רשויות	יש להוביל שיח אקטואלי על אירועי השעה	התלמידים ידונו באירועי המחאה נגד הרפורמה המשפטית המתקיימים בארץ	פתיחה
40 דקות	מיומנות: עבודה שיתופית, עמידה מול קהל, חשיבה ביקורתית	שוויון מגדרי זכויות נשים מאבק	יש לתאם מראש עם 3-4 התלמידים שיציגו בכיתה את רשמיהם מאירועי המחאה	התלמידים יציגו וישתפו במסקנות, במחשבות ובתחושות בעקבות התצפית באירוע המחאה בהקשר של מעמד הנשים בישראל	תרגול, יישום והערכה

תכנון מפגש לימוד 10

סיכום יחידת ההוראה וכתובת רפלקציה מסכמת

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
35 דקות	מיומנויות של חשיבה ביקורתית, יכולת בירור של עמדות וערכים, הבעת דעה ועמדה, הקשבה לאחר, התבוננות רפלקטיבית	מחאה הפגנה ערכים	יש להוביל בכיתה שיח פורה, מעורר מחשבה ומאפשר הבעת דעות ועמדות שונות	<p>התלמידים ידונו בכיתה לאור שלוש הפעילויות שעברו:</p> <ul style="list-style-type: none"> • האם שינויים ותמורות משמעותיים תלויים במוסר של החברה וערכיה, או באילוצים ובאירועים שונים המשפיעים על חיינו ועל ערכינו? • האם חייבים למחות ולצאת להפגין כדי להשיג שינויים בחברה? האם ישנן אפשרויות אחרות? 	תרגול, יישום והערכה
10 דקות			יש לסכם את תהליכי הלמידה במהלך היחידה	התלמידים יכתבו בטופס גוגל רפלקציה מסכמת שפיתחו	רפלקציה וסיכום